

- Medicina, 65 (10), 421–426. <https://doi.org/10.17221/55/2020-vetmed>
4. Merabishvili, M., Pirnay, J.-P., Verbeken, G., Chanishvili, N., Tediashvili, M., Lashkhi, N., Glonti, T., Krylov, V., Mast, J., Van Parys, L., Lavigne, R., Volckaert, G., Mattheus, W., Verween, G., De Corte, P., Rose, T., Jennes, S., Zizi, M., De Vos, D., & Vaneechoutte, M. (2009). Quality-Controlled Small-Scale Production of a Well-Defined Bacteriophage Cocktail for Use in Human Clinical Trials. PLoS ONE, 4(3), e4944. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0004944>
 5. Stroich, V. V., & Horiuk, Y. V. (2023). Identification of the skin microbiota of healthy dogs and those with pyoderma. Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies, 25(110), 46–53. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11008>

УДК 636.09:378:374.71:004

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ СПРАВИ

Савенко М.М., кандидат ветеринарних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5338-9046>

Северин Р.В., кандидат ветеринарних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2217-8582>

Штагер Г.М., старший викладач

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7632-4963>

Савенко О.М., асистент

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2420-6502>

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна.

Організація та економіка ветеринарної справи - навчальна дисципліна, яка вивчає завдання та організаційні форми служби ветеринарної медицини, порядок планування і організації ветеринарних заходів, розробляє принципи і форми організації та керівництва ветеринарною справою в сучасних умовах та систему управління ними, а також проводить оцінку ефективності ветеринарних заходів [5].

Метою цього курсу є - знайомство студентів факультету ветеринарної медицини з організацією ветеринарної справи, роботою установ та спеціалістів ветеринарної медицини у відповідності з завданнями розвитку тваринництва у державі, з ветеринарним законодавством та принципами планування ветеринарної справи, а також навчає майбутніх лікарів ветеринарної медицини організації ветеринарних заходів в господарствах, в промисловості, на транспорті, державному кордоні та складанню і веденню основної ветеринарної документації [5, 6].

Для підготовки студентів факультету ветеринарної медицини повинні засвоїти ряд спеціальних компетентностей. Серед яких важливими є здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань. А саме здатність використовувати інформаційні технології у професійній діяльності та працювати з нефахівцями і населенням у комп'ютерних мережах. Також у ветеринарній діяльності необхідна здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності. Тобто спроможність оформлювати ветеринарну звітність устанавленого зразка під час професійної діяльності [6].

При ринкових відносинах у ветеринарному бізнесі важлива спроможність визначати параметри ринкового позиціонування підприємств галузі та вчасно реагувати на зміни на ринку ветеринарних послуг. Здатність обчислювати ефективність ветеринарних заходів і можливі економічні збитки за допомогою сучасних методів, спеціальних методик і прийомів праці.

Програмними результатами навчання студентів факультету ветеринарної медицини повинні бути використання інформації із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення

діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій та розуміння особливостей функціонування ветеринарного бізнесу [6].

Законом України «Про ветеринарну медицину» визначено що інформаційне забезпечення у сфері ветеринарної медицини включає в себе збирання, зберігання, використання і поширення інформації про стан здоров'я та благополуччя тварин, хвороби тварин, ветеринарно-санітарний стан територій та країн, ветеринарні препарати та ветеринарно-санітарні заходи та іншої інформації необхідної для функціонування системи компетентного органу [2].

Інформаційне забезпечення системи компетентного органу у сфері ветеринарної медицини ґрунтується на використанні інформаційно телекомунікаційних систем, призначених для збирання та аналізу даних, оцінки та прогнозування ризиків, підтримки прийняття рішень щодо застосування ветеринарно-санітарних заходів.

Складовою інформаційного забезпечення системи компетентного органу у сфері ветеринарної медицини є ветеринарна звітність, що подається в письмовій та/або електронній формі. Обсяг і порядок подання інформації, що складає ветеринарну звітність, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, ліцензовані спеціалісти ветеринарної медицини, ліцензовані заклади ветеринарної медицини, інші підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані подавати ветеринарну звітність компетентному органу у сфері ветеринарної медицини та його територіальним органам безоплатно [2, 3].

Ключовими напрямками є розвиток цифрової інфраструктури – всю територію України планують покрити ширококутовим інтернетом; а також цифровізація освітніх процесів, що дасть поштовх цифровим трансформаціям у системі освіти, медицини, екології, безготівкової економіки, інфраструктури, транспорту тощо [1].

В той же час роботодавці бажають бачити ветеринарного працівника який впевнено користується персональним комп'ютером, бажано має навички роботи з програмою ІС; знає основні нормативно-правові акти та офіційну технічну документацію в галузі ветеринарії та тваринництва [4].

Саме для задоволення цих вимог і потреб ринку праці ветеринарного профілю на факультеті ветеринарної медицини Державного біотехнологічного університету у викладанні курсу організації ветеринарної справи повсякденно і повсякчасно на заняттях демонструється важливість використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

При першій зустрічі зі студентами на лабораторно-практичних заняттях по темі «Законодавче забезпечення ветеринарної діяльності» демонструються шляхи пошуку законів у галузі ветеринарії та тваринництва, інструкцій, ветеринарно-санітарних правил, положень, настанов та інших нормативних документів які продовжують та уточнюють основні положення законів у мережі інтернет, та особливо на сайті Верховної Ради України.

При вивченні теми «Документи обліку та звітності» демонструються комп'ютерні програми для ветеринарних клінік. Для прикладу приводиться ВетАІС.

ВетАІС – Ветеринарна Аналітична Інформаційна Система. ВетАІС – це кроссплатформенна (Windows, Android, UNIX, Linux, OS/2, MacOS и т.д.), безкоштовна, розрахована на багато користувачів, комп'ютерна програма для ветеринарної клініки нового покоління. Реєстрація продаж, клієнтів та результатів аналізів, вивантаження та завантаження в інші товарозвітні програми, модулі торгівля та склад, CRM, пошта, SMS, завдання і календар, співробітники, економіка, менеджмент, аналізи та багато іншого, причому на будь-якому пристрої – стаціонарному комп'ютері, планшеті чи смартфоні. Для державної ветеринарної служби в ВетАІС ми підготували модуль для створення супроводжуваних документів Форма 1,4 а також, є можливість роботи з субсидованими препаратами, модуль епізоотології для автоматичного створення звітів, взаємодія з будь-якими програмами бухобліку, наприклад, 1С. Структурована модель бази даних дозволила

нам створити унікальний інструмент для електронного обміну даними між державними органами, контролюючими ветеринарними органами і комерційними клініками. ВетАІС містить спеціальний епізоотологічний модуль, завдяки якому стало можливим ефективно створювати звіти, які далі використовуються державною ветеринарною службою для автоматичного збору та аналізу в режимі реального часу. Головні напрямки використання епізоотологічного модуля: – епізоотологічні статистики та звіти; – звіти по патогенезу, лікування і результатах лікування контрольованих захворювань; – звіти з лабораторних досліджень; – звіти по вакцинації і дегельмінтизації; – моніторинг за домашніми і сільськогосподарськими тваринами на контрольованій території.

На кафедрі демонструється програма "Андіаг" – зручна програма, яка впорядковує ветеринарну діяльність. Включає в себе інструменти для менеджменту ветеринарного бізнесу, ветеринарну енциклопедію, ветеринарний атлас, систему комп'ютерно асистованої діагностики (КАД) – енциклопедично базований метод швидкої диференціальної діагностики.

Приводиться інформація про програми для ветеринарної клініки CRM Appointer, JetVet, «Ветменеджер», «Єнот», «Ветеринарний офіс».

Надається інформація про впровадження програмного продукту «Єдиний державний реєстр ветеринарних документів». Зазначений програмний продукт має на меті забезпечення належного державного контролю за наданням адміністративних послуг, зменшення помилок при оформленні ветеринарних документів, зменшення можливості їх підробки та фальсифікації, а також перевірки достовірності даних, які є підставами для видачі таких документів.

При вивченні теми «Ефективність ветеринарних заходів» проводиться визначення економічної ефективності ветеринарних заходів при інфекційних та незаразних хворобах тварин у програмі «Microsoft Excel».

По темі «Порядок видачі ветеринарних свідоцтв і довідок» демонструється електронне оформлення ветеринарного свідоцтва форми №1 та ветеринарного сертифіката.

Тема «Основи ветеринарного підприємництва» дає можливість продемонструвати практичні заняття з реєстрації фізичної особи-підприємця з ветеринарної практики у «Дії», «Отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики у «Дії».

При вивченні теми «Матеріально-технічне забезпечення ветслужби» викладачі демонструють можливості мережі інтернет у пошуку та закупівлі об'єктів ветеринарного постачання: ветеринарних препаратів; біологічних препаратів; дієтичних засобів, вітамінних препаратів; дезінфікуючих речовин; перев'язувальних матеріалів; діагностичних апаратів та приладів, хірургічних і терапевтичних інструментів та приладів; рентгенівської, фізіотерапевтичної апаратури та обладнання. Рекомендують сайти виробників та постачальників ветеринарних товарів: "Укрзоветпромстач", "Біо-Тест-Лабораторія", "Бровафарма", BiovetUA, «Українські ветеринарні технології», «ТОВ УКРВЕТ».

Висновок:

Активне використання інформаційних технологій у викладанні курсу організації ветеринарної справи дає можливість готувати конкурентоспроможного фахівця ветеринарної медицини, який зможе визначати параметри ринкового позиціонування ветеринарних підприємств та вчасно реагувати на зміни на ринку ветеринарних послуг.

Бібліографічний список:

1. Діджиталізація в Україні: електронне врядування та держпослуги.- [URL: http://week.dp.gov.ua/osvithnia-prohrama/pislya91/digitalizaciya-v-ukraini](http://week.dp.gov.ua/osvithnia-prohrama/pislya91/digitalizaciya-v-ukraini)
2. Закон України «Про ветеринарну медицину» Редакція від 15 листопада 2011р..
3. Закон України «Про ветеринарну медицину» Документ 1206-ІХ, від 04.02.2021. *Введення в дію, відбудеться пізніше*
4. Ніколенко Юлія Професія: лікар ветеринарної медицини. - 2020, URL: <https://agrrobot.com.ua/news/profesia-likar-veterinarnoi-medicini-467>

5. Недосеков В.В., Хаунхорст Е., Ситнік В.А., Шевчук В.М., Жуковський М.О. Організація та економіка ветеринарної справи: навчальний посібник. – Київ: НУБіП Україна, 2019. – 408 с.
6. Організація та економіка ветеринарної справи. Робоча програма для студентів 6 курсу зі спеціальності 211. - Харків: ДБТУ. - 2023.- 24 с.

УДК 343.148:641-043.98:343.364

ВИЯВЛЕННЯ ДОМШКИ ЖЕЛАТИНУ У ЗЕРНИСТІЙ ІКРІ ЛОСОСЕВИХ РИБ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Козакова Н. О.¹, здобувач наукового ступеня доктора філософії з ветеринарної медицини, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-6617-3228>

Вступ. Одним з найцінніших харчових продуктів є ікра лососевих риб, оскільки має у своєму складі значну кількість поліненасичених жирних кислот, легкозасвоювані білки й жири, а також велику кількість макро- та мікроелементів, жиророзчинних вітамінів, що позитивно впливає на здоров'я та якість життя людей [1, 2]. Проте, висока вартість натуральної червоної ікри та низька купівельна спроможність населення, робить цей делікатес недоступним для пересічних громадян. У зв'язку з цим, стало актуальним виробництво ікри імітованої, перевагою якої є нижча вартість, однак, і суттєві відмінності у своєму складі та потенційній користі для споживача [3].

Виробництво імітованої червоної ікри відбувається за різними рецептурами та різними технологічними процесами. Так, до складу ікри червоної імітованої можуть входити такі складники: желатин, агар, альгінат натрію, пектин та інші. За відповідності їх нормативним вимогам, ці компоненти не несуть шкоди для здоров'я споживача й можуть бути складниками харчових продуктів. Отже, подібні продукти можуть виготовлятися, перебувати в обігові й реалізовуватися [4].

Наразі, все частіше зустрічаються випадки, коли недобросовісні продавці шахрайським шляхом збувають клієнтам під виглядом натуральної зернистої ікри лососевих риб, продукт неналежної якості, що імітує ікру лососевих риб [5, 6, 7]. Здебільшого це відбувається через онлайн-магазини у мережі Інтернет, де замовляючи баночку червону ікру за привабливою ціною, довіряючи гарному опису та яскравому маркуванню, споживач отримує ненатуральний, імітований продукт, що, в свою чергу, є порушенням законодавства і тягне за собою відповідальність за ст. 190 Кримінального кодексу України (шахрайство).

За ознаками такого правопорушення, органами досудового розслідування призначається судова експертиза харчових продуктів. Під час її призначення органами досудового розслідування на вирішення експертизи можуть бути поставлені наступні питання: «Наданий на дослідження продукт є натуральним чи імітованим?», «З яких основних компонентів складається наданий на дослідження продукт?», «Чи відповідає склад харчового продукту, що наданий на дослідження, змісту маркування, яке є на упаковці цього продукту? Якщо ні, то в чому невідповідність?», «Чи дозволяється використання для вживання у їжу харчовий продукт, наданий на дослідження? Якщо ні, то яким може бути його подальше використання?», «Чи належать зразки харчових продуктів, що надані на дослідження, до однієї партії?» та ін.

З метою вирішення поставлених компетентними органами питань, під час проведення судової експертизи харчових продуктів, об'єктом дослідження якої є натуральна зерниста ікра лососевих риб та ікра імітована, що пропонується недобросовісними продавцями споживачу, як натуральний продукт, судовим експертом проводиться експертиза наданого

¹ Науковий керівник – д.вет.н., професор Яценко І.В.